

312.VII.61.
Pyhän Namatum Doctorin, Provinssin ja

Kirkkoherran Kokkolaista,

Andreas Chydeniuksen

Puhet,

Kronobyn Mestaus paikalla pidetty;

Koska:

Runingaallisen Wasan Hövi - Oikeuden
Duomion jälkeen, Sotamiesten Matthias
Hjelsttin, Abraham Frodin ja Petter
Lindströmin oikia kassi ja kaula poikki ha-
kattin ja steilattin sinä 12 päivänä Huhti-
kuusa vuonna 1786. Jotka olit murhan-
neet, rhöstaneet ja murhapoltaneet Lasten-
Opettajan Johannes Matin pojani ja hä-
nen Waimonsa Kronobyn Pitäjästä ja
Terwajärven Kappelikunnasta.

Ruotsin Kielestä Suomeksi käänty,

ja

Prånbåtsh tänä vuonna.

S. 1. Nyt on näiden Kolmen murhamiesten veri vuotanut. Se hövryå wielå walkittarens murhatutden weren kosto-hutoa: Maan, joka viattomalla werella on saastutetu, pitä lainehtiman Murhaisten werta, etta se kiro-uresta puhdistettaisin. 1 Mos. kirj. 4: 10, 11. 4 Mos. kirj. 35: 33.

S. 2. Näiden pahantekijän rikoxet ovat juumat ja kyllä tiettyt mieldän seasamme. Sotamiehet Hjelti ja Lindströmi, he olikin muutamia viisikkoja ennen murtanehet itsensä Lasten-Opettajan Johannes Matin Pojan aittahan Terwärvesä, jonga he iulit rikkahan olewan; mutta kostka ei he siedä wähindäkän rahoja käsitteet, neuwottelit he kessenässä, kuinga he parohiten olis taineet ryöväitä tavaran hänensä asuntawastansa. Yrinpäinsä ei he uskaltaneet heidän kauhia-aikomistarja täyttää, vaan päätit otta seurahansa Sotamiehen Frodin, jonga he tiesit olewan wäkerän, joka kauwan aika oli warkautta harjoittanut, ja ilman sitä jo ennen oli miehen tappanut. Hänelle he ilmoitie aikomurens, joka kohta mieldyi heidän julmaan neuwohonsa.

Nrimieleestä murhajat matkustit nimitehty Lasten-Opettajan majalle, johonga he ehtoolla hilian ennätivät. He riisoi kohta ne lukut ja salvat joidenga turwisa, hän waimensa toivoi, suloisna rauhan aikana, ja rauhaa rakastawan Esiwallan helmoissa, saavansa nautita yön lepoa ruumihin vierwotuxpi. Mutta he herätettiin murhamiesten kolinalda ja Mies juori kirehesti turvan ovelle püssy kädessä joka oli ilman ladingia, uhaten ampua heitä, jos he asteldakan lähemmäksi rohkeistä tulla. Tästä murhajat wähän tyrmistyt, sanoit itsensä matkamiehistä ja anoit ruoka. Watmo kurotti heille woita ja leipä porstuan, mutta Frodig, joka seisoi owen pielesä ulkopuolella sai nyt pähkinä suun poisteturi puolestansa, ja wetti Lasten-Opettajan pähkinensä tuwasta ulos. Tästä tarui hän händä kurkuuhun ja Lindströmin kanssa kijnnipitele händä, siihen asti että Hjelti joka ulkoa hyppäisi porstuan, pisti hirwittävän murha puukon hänent rindohinsa. Veri puhalst sen viattoman sydämmeistä, ja hän valpui murhamiesten käsiin.

Hjelti ja Lindströmi kiruhdit nyt kuperan, ja anoit Walmolda rahoja joita hänensä sanoivans ei heillä ollut. He püssit

(3)

physit arkuin äwainia, ja kostka hän andoi ne heille, heitti Lindströmi monet kerrat peräselvään tuhka hänent silmihinsä, siihen asti että Hjelti, jonga kädet wielå hövrysit mucha werestä, tuli ja pisti händä samalla puukolla jolla hän hänent miehensä surmannut oli. Se onnetoin väimo valpui laattialle ja walkeroitsi suksiasti; mutta ei rukoijet, ei kyynneleet, ei walitus eikä veri tainut lepyttä murhajan tulmää sydämmästä. Hän oli lumotun korransa ja pääduttanuk sydämmensä ja pisti händä toisen kerran paljona hirwiämmällä asebella Vajunettilla, joka oli tehty Waldakunnan wihollisia vastaan^{*)}). Nyt arkut ja lukut murhailda awattin, rahaat, lijanawateet, kultasormujet, ja yri Lasten-Opettajalda itseldä tehty plakkari-kello ryövätkin.

Mutta murhaja ja ryöväys piti myös salattaman. Se murhattu mies makais kuollunna weresänsä porstua, ja väimo wetti viijmeistä kerta hengiansä tuwasa, kostka murhajat päätit wälillänsä, etta polta ruumihit ja huoneet. He kannoit yhdestä neuwosta niiden murhatuiden ruumihit sänkyyn, kokosit kaikellaisia syttöjä sen alle, ja virritit niihin walkian.

Nyt vasta murhajat pakennit saaliijensa ja omisa tunniosansa polttimaudalla kauhiaasti merkityt. He hymyisit heittänsä wuorokauden yhdesä heinä ladosa, joka oli runsaamman kuin peninkuoriman matkan pääsä murha-tiloista, ja siten vasta menit he itsekukin kotiansa. Voivat hirmuusia töitä!

Naburit, jotka walkian loistolda herätettiin uniuoteil-dansä, kirkuhdilt samittuttaman wahingon-walkiata; mutta he löysit niiden enintimitten tuhwoxi valaneitten ruumisten alla vesisä waatteita, josta he päätit murhat tapahkuneen. Hjelti ja Lindströmi olivat saaneet Esimiehildänsä luonti kulkia Savonmaahan, jossa he alvoit sitä ryöskettyä kalua kaupica yhteiseli eduri. Mutta Jumalan Vanhurstaus ei salinut heidän pahudenka salasä olla. Hjelti ja Frodig luultivat kyllä monelta wikaapäxi tähättä rikoren, sillä he olivat murha yönä poisa torpistansa, ja ilman sitä tutut pahantekiat; mutta ei heitä vastaan mitään todistusta ollut, ennen kuin Hjelti, joka

^{*)} Oikeuden edesä kielisi Hjelti tämän tehnehensä, mutta tunnusti sen fangiudesta.

joka jongun warastetun kalun tähden pantihin rautohin, koko asian tunnusti. Herran suuri Nimi olkohon ijankäikkisesti kijetetty ja funnioitettu! joka pienten asian haarain kautta ilmi saatti nämät kauhittawat pahantegot, ja walmisti pahantekeölle ansaitun rangaisturen, muutoin nijn olis monet murhat ja väkiwallaisudet ennen pitkää tainneet tapahtua meidän se samme.

§. 3. Tainkallaiset ovat ne julkmat pimeyden työt, joista epäilemättä sanoma on ollut kaikella mierolla. Nämä olen minä myös tahtonut lyhykäisesti kertoa minun sanan kuilioiliseni, että ne kaukaisemmatkin mahdaisit nytt, koska he ovat tullehet katsomaan näiden murhalleiden hirwiditä loppua, saada selliän tiedon heidän rikoxistansa. Mutta ei siinä kyllä ole; minä tahton myös tällä erällä iottaan lawiammalda esotta teille nijden julkumutta, että te tästedes kauhustuisitte näitä ja muita Christikundaa häwäliseviä rikoxia, ja että te senkautta tulisitte kehoitetut Jumalan pelkoon ja muihin Christillisihin harjoituxihin, jota paitsi ett' te suingaan woi vältää kalvata omatundoja ja häpiälistä kuolemata, ja turhaan etsitse autuutta sekä ajasta että ihankäikkisudesta.

§. 4. Nämät murhamiehet! he olit jo lapsudeansa heidän Vanhemmildansa saatetut Jumalan armo-sylihin. He tulit ylösotetuksi Jumalan armo-lapsi ja merkittiin meidän Kallihimman Wapahtajamme Kristin-Merkilä sijnä Pyhässä Kastehesa, josa he puoleldansa kummeinsa kautta lupaist luopua perkeleestä ja kaikista pimeyden töistä, ja walalla wakuutti kaiken elinaikansa palvella Herraa sitä surta Jumalata ja olla Hänelle pyhille käsyillensä kuuliaat. Uusiasti on heitä hamasta lapsudesta neuhottu ja waroitettu tämän Pyhän liiton suuresta arvosta ja sisällepidosta. Minä tiedän että he ovat myös omalla suullansa viedistanehet sen kallihin walan Herralle koska he ensi kerran sait nautita sitä pyhäää ja kallisra Ehtoolista, josa se rakkaudesta palawa Wapahtaja Jesus Hänens Kuumihins ja Werens osallisuudella tarjosi heille woinmaa pyhään ja Jumalisehen elämökeräan. Liiton-ääni on joka kerran kuin he ovat astuneet Herran Pyhyteen woimalliseksi soinut heidän korvisansa. Mutta O! missä tavalla ovat he liiton pitäneet? kuinga ovat he valastensa waarin ottanehet?

Minä olen hamasta lapsudesta noudattanut heitä harahilla neuvoilla ja warosturilla; mutta he uhrait irtensä synnille ja perkeleelle. He ylönkäsoit kaiken ruheen ja tallaisit Testamentin-Weren jalkainsa ala. Nämä ovat he walapattoiset ja petolliset ollehet sitä suurta ja Vanhurskasta Jumalata vastaan; he ovat walan katsoneet ylon ja särjet liiton, Hes. 16: 19. Ach! se joka liiton särke pitäisi hänen pääsemään? Cap. 17: 15. Ei! sillä kirottu olkohon se soka ei totele liiton sanoja: sano Herra, Jerem. 11: 5.

§. 5. Walapattoiset ovat nämät pahanteiat wielä usiammalla tavalla. Nijkuin Sotamiehet ovat he awatun Haanun alla walalla wannoneet: nijn totta kuin heitä Jumala autakoon sielun ja ruumihin puolesta; nijn tahdoit he myös vlla Kuningalle ja Isänmaalle uskolliset ja varjella heitä wimmeiseen meripisaraan saaka. Sentähden oli sota-asehet heille uskotut, torpat ja asuuntiit talonpoilta reketut: he nautiivat heidän palkan sekä sodan että rauhan aikana, ja paitsi sitä monia suuria etuja; Mutta O! hirviötä walapattoisuita! nämät rauhan ja wapauden wartiat, he itse pistävät puukon heidän syöttömön kansaveljensä sydämehen. He ryövävät kaiken hänent tavaranansa, ja wielä päälliseri Valdakunnan warustumilla surmawat sen murhesta ja pelrostaa pyörthyneen ja horjuwan waimon.

Kuningas on Halitusen Muodon 2 §. walalla wakuuttanut, ettei ketään Hänent alimmaisistansa turmella hengen, elon eli tavaran puolesta. Ja nijkuin Laki yhdeltä puolen wakuutta meitä tästä meille wannotusta wapaudesta, nijn ovat sotamiehet toiselta puolen sen wartiat. O! äärityndä pahanikeisyyttä! Itse wapauden wartiat he rikkovat sen liiton walan jonga Kuningas on wannonut Hänent alimmaisillensa.

§. 6. Jota enämmän minä tutkin heidän pahuuttansa, sen enämmän julkene se minun filmisänti. Kenen sydän ei kuole, kenen filmät ei lyynnellä, koska murhajat wimmanssa karkawat wiattonain päälle? Non pimeys oli jo peittänyt Taiwaan mustalla waipalla koska Lasten-opettaja Waimonensa olik menehet lewolle wirwottaman edesmennehen pääwan työstä wäsyneitä rajojaansa: He tiesit eläwånsä Christittyin seasa joka Lain ja Christillisyyden sitehiltä hallitaan. Rauha ja lewolin-

linen omatunto oli kaiken pelwon poistanan heistä: ja suuri silloin he herätetään murhamiesten meteliltä. Verikoriat karkawat heidän päällensä, ja ei kukan tiennyt tulla heille auki, sillä he olit rakendaneet majaansa metsän suojaan wähän matka Kirkolda: mutta mingä tähden heitä vainotaan? Mitä paha oli he tehnehet näille murhaille? Warsingoon he jollaan tawon olit heidän mielensä pahoittaneet? Ei missään muotoa. He olit luonnostansa hiljaiset ja rehelliset, ja uoja oli jo lapsudesta wiattonuden ja rehellisyden merkillä kaunistanut molembain muodon; he kohteli kaikeja ihmisiä siwydellä ja nöyrydellä, ja sentähden multa yhteisesti rakastettin, ja näitä hyviä rapoja oli hän myös nijkuin Lasten-Opettaja sekä opilla ettei elämällä nuoruksien sydämmihin istuttanut. Mäkästä siis ylytti murhajat tähän wiattonuden majaan? Jo! yxi kirottu himo ryöwät lähimäisenä tavarata ja omaisuutta. Lasten-Opettaja waimouensa olit nuoruudesta harjannutneet tarkkahan käsitöhyön, he olit viriät ja ahkerat tōisänsä, ja pidit tavaransa tarkasti tallella; sentähden Jumala myös sunais heidän otsansa hien niin, että heillä ei ainoastaan ollut jokapäiväinen leipä, mutta myös joku wähä säästösä, ja juuri tämän tähden täytyi heidän kuolla. Murhajat he anovat ruoka, sitä heille annetään. Vaan ei heidän näkänsä sammu ilman murhatua eikä janonsa ilman werta. Metsänpedot näkisänsä jokus räatelevät koistansa, mutta ei yhtään niin julmaa löydy joka ei kesustu elätkäänsä. Pakanat! jos ei ihmisten eikä petoinkan seasa teidän wertanne löydy? Oliko tellä sydändä pistä puukon sen powehen joka teitä ruokki ja murhata hyvintekistämme? Ah! minun Jumalani! joko satana on niin riivannut synnin orjat, että he pahudesanssa ovat julkemmat kuin metsän pedot, ja ettei heidän kirottu himonsa tavarain perään wähemmällä sammu kuin wiattonan murhalla ja weren wuodatulessa. Kuondo huoka, järki ja taito tyrmisty, kenen sydän ei täsä kuole? ja kenen silmät ei sulaa vesihin?

§. 7. Mutta hirmu wielä enämmän lähestyi meitä, jos me ajattelemme, että sama onnettomus olis tainnut yhtähyvin kohdata meitä kuin Lasten-Opettajata ja hänen waimoansa. Me halhimme kaikin waaraan näiltä ja näiden vereaisil-

da ryöwättä taikka murhatta. Ja mikä turva mellä hengen, elon ja elämän puolesta silloin olis? joka sanat kuitengin sisällänsä pitävät kaiken meidän luonnollisen onnemme.

Ulkot minua, en minä tahdois teitä rauhottomari tehdä eikä paljailla warjoilla pelotella. Näljen pahanteikiän wijmmeiset tunnustuxet ovat ilmi saattaneet monet julkat murhan hankehet. He kiukuisit murhalla ja tulipallolla kostaa kaikkia niitä joka wähängän vastustut heitä: he suutut Opettaille, jos he vain kysyiv heidän elämänsä perään: heidän nuhteensa ja waroituxensa ylytti heitä sammumattomaan vihaan, niin että he usiasti etseit kostoa ja tila murhatorense meitä. Ja ei wijmmein tarvittu muuta ryöwätyn ja murhan syytä, kuin joku wähä tavarata säästösä. Jos senkalaisia murhan ja warkauden lahkokundia wielä löytyis, mikä turva silloin meillä? mikä lukku tavaralla? me mahdamme syystä Seurakunnan kansa walitta ja sanoa

He ovat kiukus ja vimmas,
Ei woi meit karsia tiellä.

Auk ovat myös heidän elänsä,
Ett saisit meitä niellä.

Kuin gallot meres pauhavat,
Niin he meidän wertam janowat;

Jumal taiwast sitä näykön! No 85: v. 3.

§. 8. Rakkaat Sanankuuli! mikä arvo näillä tōillä? mikä valka päälliseksi? Woipiko kukan niin mustia murhan tōitä walkiasi walaa? järki ja Jumalan sana, molemmat kiroa senkalaisia julkia rikoria. Herra huuta Sinaista: Ei sinun pidä warastaman, ei sinun pidä rappaman, 2 Mos. kirj. 20: 15, 13. Ja 3 Mos. kirj. 19. kuulu se: Ei teidän pidä warastaman eli walehteleman eli pettämän toinen koistan. Ei teidän pidä wäärin wannoman Minun Liimeent, ja båväsemän sinun Jumalas Liimeä, sillä minä olen Herra. Ei sinun pidä tekemän lähimäiselles wääryyttä eli ryöwämän händä. Ei sinun pidä myös asettaman sinua lähimäises werta vastaan, sillä minä olen Herra. Ei sinun pidä kostamian eikä vihaman sinun kansas lapsia. Sinun pitä rakastaman lähimäistäsiä niin kuin

Kuin itse sinuas, sillä minä olen **Herra**, vers. 11, 12, 13, 16, 18. Mäiden käskyin rikkoille on Rauhan Jumala itse julistanut yhden kauhittawan kiroupen duomion, kostaa se esimerkixi tuluu, 5 Mos. kirj. 27: 24. Kirottu olkoon joka läbimäisensä salaisesti hyö, ja kaikki kansa sanotan, amen. Kirotut ovat he ajasta, sillä omantunnon-mato halva heitä. Warpusen rapsaus kammautta heitä metsistä päävällä ja heidän pahudensa kuhjaise yöllä heidän silmisänsä, ja waika he pelvoista pakenevat murha luolahansa, niin niiden viattomain veri kultengin huuta lakkamata kostaa heidän korvisansa; heidän täyty Cainin kansa kauhiasstí huuta; Kuka ikänänsä minun löytää se rappaz minun. 1 Mos. kirj. 4: 14. Rauhottomat ovat senkalaiset pahantekiät maan pääullä, sillä heidän omatundonsa joka on poltinraudalla syvästi merkitty pure heitä 1 Tim. 4: 2, ja Jumalan kostoduomio murhamiehille on heidän päänsä pääullä: Joka ihmisen weren wuo-
datta, hänен werensä pitä ihmisten kautta puodatettaman, 1 Mos. kirj. 9: 6. Ja 4 Mos. Kirj. 35: 30, 31, 33, niin puhu Jumala itse Moserelle Moabiteren maalla, wähä ennen kuin Israelin piti sisälle läymähän siben suunnattuhun Ca-naan maahan: Niehentappaja pitä tapettaman todistaiten suun jälkeen; Ja ei teidän pidä ottaman yhtekän hän-däz miehen rappajan hengen edestä, joka itse pahuudesta on puoleltaan matkaan saattanut, sillä hänen pitä totisesti Euoleman. Joka weren wikitää on, hän saastuttaa maan, ja maa ei täida puhdistaan weresta joka siben puodatettu on, muutoin kuin sen weren kautta joka sen puodatta-nut on. Mutta kosto käyti wielä edemmäksi. Kirotut ovat senkalaiset pahantekiät hankaliksesti; sillä niin sano Apost. Pawali 1 Cor. 6: 9, 10. Ettäkö te tiedä, ettei wääräät pidä Jumalan waldakundaa perimän. Ja kostaa hän havaisti, että monda senkalaisista kyyti Corinthon Seurakunnasta, jotka tahdoit wähendä tätä Herran viha, kostaa hän heitä Kiwahalla nuhteella ja sano: Alkăt egyptö, eikä huorintekiaän, eikä epäjumalten pälveliaän, eikä salawuoteisten - - ei-ka warasten, eikä ahneitten, eikä juomaritten, eikä pil-kaitten, eikä raateliaän pidä Jumalan waldakundaa peri-män. Ja Gal. 5: 19, - - 21, niin hän luettele ne julkiset

Ihan

Ihan työt erinomaisista kateuden, murhan, suopumupen ja ylensiömissä: ja sano wilmmeiseri: Väitä minä teille edellä sanon niinkuin minä ennengin sanonut olen etä ne jokka senkalaisia tekewät es pidä Jumalan waldakundaa perimän. Jesus itse, jonga sydän hohta sulasta rakkaudesta syndisä kohtan, hän sano Matth. 5: 21, 22, että miehen rappajan piää helvetin tulehen wikitää oleman, ja Joh. Ilmest. kirj. 21: 8, sano hän että murhaitten ja pahantekeiän palka pitää olemaan sijna järwesä joka pala tuleesta ja tu-likivestä.

Süs wåris, wapis, ann' kaikk' karwas nostra,
Uin muistain kutilga julkast Jumal' kostaa,
Syndisill' helvetin waiwas haikigs,
Ja kidotuxen kuopas kauhias,

M:o 408: v. 11.

J. 9. Kauheita tötä! hirviötä pahuitta ja onnetoinda loppua! kenellä niin kiukova sydän? kuka niin paadutettu synnin orja! Taikka syntykö ihmisen sydändä, joka näitä tut-tellessa taidais mieldyä tainkallaishin kadtottavishin syndeihin.

Kuningan Korkia Käskynhaldia on pyytänyt minun wa-roitus sanaa saarnamaan teille jotka tästä saatavilla olletta. Tähän olen minä myös sekä Wialdant että omaltatunnolani welwotettu, erinomattain kostaa minun on nytt täytynyt sär-jeyllä sydämellä seurata näistä kolmia murhamiestä Paula-pölylle, jotka kultengin ovat olleet minun sanan kuuliani! mutta sitten murhan, ryöstön ja murhayolton tähden sekä Jumalan että Ruotsin Lain jälkeen vuomitut Euolemaan. Heidän murhakätsä ovat nytt poikki hakatut, ja heidän weren, se wuodatettu wiattomani weren hinnari. Nämät poikki hakatut kädet ja päät pitä nytt naulittaman steilein nenään ja heidän ruumihinsa pitä runkoratashille asetettaman, ettei heidän werta sanovat silmänsä korpeilta ulos kaiwetaishin ja hei-dän rungonsa tulis kotille ruari. Kauhittawa paikka matka-miehille! Olkohan tämä irstaissile syndisille pelwoxi hillittemän heitä pahudesta! Ilmoitu speili joka osotta synnin surkian lopun! Ja julkinen todistus nykyisille ja tuleville sukukunnille, kuinga Kiwahasti Jumalata peltkävää Esiwaldia rangaisle väkiwallaisig rauhan rikkoita.

J. 10.

§. 10. Mutta ei siinä minulle kyllä ole, etta nämät julkimmat rikoret ja heidän kauhiat rangaisturensa teitä hirvittävät. Wielä minä tahtoisin jotakin teille puhua varoitukseksi ja ylösraakenureksi. Mahdotoin on se, että yri siviä ihmisen ilman päänhouriota taita yhtä hawaa miedyä näin julkisihin pimeyden töihin. Minä olen viisi sitä ettei hyletti, Frodig taikka Lindströmi, luulleet nijinkuvas jouluunsa kostaa he nuoruudensa astuit synnin teille. He kauhistuit sitä. Niin mahdotoin kuin se on etta yhdellä asteleella astua larysta vuoren kulkulalle, niin mahdotoin on se myös etta juosta niin hirmuissihin rikorihin. Mutta se tapahtuu wähitellen. Ne julkimmat pahattyyt kyllä alusa hirvittävät syndistä; mutta aatel asteleelta yllyy pahuus niin ettei omatundo, ei syndein julkus woi pidättää murhasta ja werenvuodaturesta, ja siviä ei taida pysyä siveydesänsä jos ei hän kauhistu ensimmäisä rikoria.

Näiden vahantekijän esimerkki sen kyllä todista. Minä tunsin heidän jo lapsudesta. Minä noudatin heitä ahkerolla neuvoilla ja varoitulla, ja heidän viisimmenen tunnusturensa on tämän asian wähwistanut. He olit jo pienudesa harjauneet näpisteleämän, josta, kuin se menestyi, he sitten yllyt uppovarkahari. Ja yri näistä murhamiehissä kostaa hän havahti pahudensa ja kuinga hän wähitellen oli siihen juosnut, huusi wielä fangiudesa kirousta ja kostoa kuolleen äitiinsä ylitse, joka händä lapsudesta oli siihen harjoittanut. Nuorukaiset jotka kasvavat kurtoinna, ja itsepintaisudeansa saavat kostaa pieniä rikorioita, taipuvat sijta wähitellen murhaan ja wäkiwaldaisuuteen. Vanhempiain taidottomuus saattamaan lapsiansa valowijnan ja muiden wälewän juotawain makuhun, sytyttää heidän himonsa niiden perään niin palawari ettei he wähitän käänne totelee nuhteita ja rangaisturia; mutta panewat kaikein elon, elämänsä altihiiri sammuttarensa viinan himoansa.

§. 11. Nämä pahuus ja turmelus jo lapsudesta waltaisi heitä, joka viimmein upotti heidän niihin julkimpihin pimeyden töihin, eikä alkua kyllä pieni oli. Mutta tähän tulit wielä usiammat reiket auria, kihottamaan heitä vahantekohen. He olit ruoteilta waramiehen pestin ottaneet sillä ehdolla etta ruotin pitä elättämän ja waatettaman heitä. Ilman kuria

ja perääntäksandota sait he kasvaa laiskudesta ja illiwaisaisudesta, airotut ei ryömeihixi, eikä hyödyllisipi ihmisi, mutta ylönnämeturi uhrixi, lunastamaan Ruotitalonpoikia Sotamiehen palveluresta, eikä minä usein waikka enimmitte turhaan, tämän järjetönän ylöskaaswattamisen tähden sekä yhteisesti etta erityisesti, olen heitä varoittanut ja nuhdeellut. Minun sanan kuuliani! Onko se mahdollinen, etta yri viisentoista wanha pahanretkinen nuorukainen, jota sitten 5, 6 eli 8 ajastaika lihoteraan nijkuin järjetöindä eläivä laiskuudesta ilman kuria; Onko se sanon minä mahdollinen etta sen kalainen taita itsänsä hillitää juopumuresta ja muusta pahudesta, erinomattain kostaa hän usein Ruotitalonpoiltaan juotetaan ja ilmansitä jo edeltää kattaa sää hurvitella yhden osan ruotipalkastansa taikka juomingeisä ja fortispeleisä, elikkä langeetuihin sakoin maxori? Joka wähängän tuntee nuoruden huliuutta, ja tietä kuinka hitahat he ovat pahutehen, Ah se kyllä näke ettei senkallainen nuorukainen taidaa olla onnellinen jota kaikki taluttaa pahupiden reikille, ja ei sitä kattaa löydä, joka hänен pysäytäisi.

§. 12. Mutta heidän onnettomuudensa mitta ei ollut vielä täytetty. Pahuus oli kaiken Christillisyyden ja Jumalisuuden uhalla ruwennut taluttamaan heitä aatel astelelda nijihin kaikien julkimpihin pimeyden töihin, nijkuin nuorukaisia talutetaan viisautta ja hyviä tapoja oppimaan yhinkertaismistä Korkiampiin Skouluhin. Kostaa he Sotamieheri tulduansa saavat Ruotitalonpoilta pääpalkan huostahansa, niin he sen kansa kohta joutuvat krouwarein käsishin, jotka sitten kaikella ahkerudella kehoittavat heitä juopumurehen, palvelevat ja liehakoitsivat heitä, siihen asti etta he saavat heildä rahat, ruoti-lehmän ja enimmiten kaiken torpan viljan. Naisä synnin kapakoisa harjauwat he juopumurehen, uppiniitaisuuteen ja laiskuteen niin ettei nuhteet eikä varoitukset taidaa heitä hillitä. Laiskuutta noudataa nälkä ja heidän sammuma-join viinan himonsa saatta heidät suureen rahan tarpeeseen. Mistä he nijää saavat? Tästä hädästä heitä kyllä neuwottihin salaisista viinanpoltoja Krunkun palvelioille ilmoittamaan, etta he sitten päälekantajan palkasta olis osan saanehet. Tuota konstia miehet kokewat, andavat asioita edes ja rupiawat itse todise-

teobistairi. Ja Hjelti tunnusti fangiudesa wåårän walan tehnehensä joka puno ansan omalle kaulalle hirttärens itsedänsä, ja pani puukon piwohon murhatärensa wiatoinda lähimäistä. Ja jos he jongun wåhän saawat, nijn ei sillä kuitengaan kauwoin kuiwga kirkua lasteta. Mikä neuwo auxi? Warastaa, ryöwätä ja murhata.

J. 13. Katsokat minun sanan. Kuuliani! nän hirviät o-
wat ne reket jotka näitä murhamiehiä on hamasta lapsudesta
vetänyt nijn suureen pahuteen että he ovat koko kansalle
kauhistus. Nijn se käyti vielä nytkin sen irstaisen ja juoti-
laan nuoruden kansa: yhdestä pahudesta langiaavat he toiseen,
sibien asti että he hawaiiemata hukuttawat itsensä sekä aijal-
lisehen että iisankaitiskehen onnettomutheen.

Sijs syvystä hyvästä minä täsä ensiri kehoitan sekä itsää-
ni että minun Kansa-Weljesjäni wireyteen ja ahkeruteen mei-
dän virasamme, sillä me olemme Pääpaimeneloa. Jesuelda
saaneet sen sydändä liikuttawan lästyn, että kaitisa Hänen
kallihisti lunastettua laumaansa: ahkeroitkamme kaikella wol-
malla että meidän sanan kuuliamme oppisit tundemaan ja pel-
kämään Jumalata. Arvatkamme heldän ymmärryksenä silmät
liikuttawain kansapuheitten kautta näkemään kuinga hirviä
syndi on, ja mikä onnettomus sitä noudatta, ja pyytäkämme
kaikella halulla Wapahtajan Sowindo. Werin woiman kautta
yhöstrukenda elävätä Jumalisuutta ja hyviä ja Christillisiä
arvoja. Alkämme ikäään luulko meidän Paimen Kirkkaamme
sillä oikein toimittanehen, että me ainoastans Kirkosa ja Her-
ran huoneesta opetamme meidän sanan-kuulloitamme; mutta
Apostolin Pawallin neuwon jälkeen 2 Tim. 4: 2. Pitäkäm-
me pääälle sekä hyväällä että sopimattomalla ajalla. O!
minun rakkahimmat Kansa-Weljeni! lisätkämme meidän tark-
kaudemme ja waarinpitominne meldän sanan-kuuliamme wael-
luesta, perähänkyshykämmje ja tutkistekamme sitä viriästi, ja
woimallisten neuwoin ja waroitisten kautta estäkämme heitä
synnistä, ja kehoittakamme heitä oikiaan ja Christillisehen elä-
mään, sillä Jumala ja Esiwalda on asettanut meitä Pispori
ja wartioi kaitseaan Jumalan Seurakuntaa. Apostolien
Tekoin 20: 28.

J. 14. Te Wanhimmat! Te Wanhempiin sisiset: ja
te

te jotka oletta Esiwallalta saaneet wallan hallita muita! Teidä-
tä manaan minä, alkät pitäkö teidän lastenne ja kääskyläisten-
ne ensimmäisiä rikoria halpana ja tyhjän weroša, eikä kuin-
ga wåhaiset ne itsesäns olis. Nuria niitä pitä viennä sujutet-
tamaan. Ei ikäään sulku tulville tulleita wesiä sulje, eikä hen-
gi totehlsintulleita enä auta läkitypet. Niin se on synnihin-
moin kansa, jos ei niitä tukahuteta lapsudesta, ja ennen kuin
omatundo on pahudelta kaikei paadutettu, nijn se on mah-
dotoin niistä enä hillitä. Alkät syndisellä ja jumalattomalla elä-
mälläme kylväks synnin siementä lastenne sydämishin, sillä
moni lapsi on Wanhemmittansa oppinut kiroilemaan: Moni
Isä ja Äiti on harjoittanut lapsensa warastamaan ja ylyttä-
nehet heitä pahaa pahalla kostamaan. Moni hyvänsuopa wan-
hin on tyhmästi painanut wiina kypin lastensa huulille johonga
se sitten on ijaxi pääiväxi tartunut. Teidän pehmeydenne sääs-
tämän lapsianne tdistää on tehyt heitä laiskari, ja se ilktival-
lausus jonga te oletta heille sallinehet pahudesta ajelemaan ja
hääjy ja seuroja noudattamaan, on kaikei turmellut heidän. Op-
pikaat Herran Niemeen tästä kauhiasta tapäuresta, suurem-
malla huolella ja murheen pidolla ylöskaavattamaan tei-
dän lapsianne ja wisumpa waaria pitämähän kaikista niistä
sotka teidän haltuunne uskotut ovat, jos te muutoin tahdotta
wälttää sitä kowaa edeswastausa, joka teissä on Herran wijn-
meisnä pääivänä, kostä ne jokka teidän huolimattomudeinne kaut-
ta ovat kadotetut huutawat kirousta teidän ylitteinie ja se wi-
hotettu Jumala waati heidän werensä teidän kääsistämme: Sil-
lä joka pahenda yhden näistä pienemmistä, - parempi
hänен olis että myllyn kiwi riipustettaisihi, hänén kau-
laans ja upotettaisin meren sywyteen. Matth. 18: 6.

J. 15. O! te nuorukaiset! te joita nijn monda täsä saas-
tavilla on, kylemäsa näiden murhamiesten hirviötä rikoria
ja näkemästä heidän onnetoinda loppuansa. Ottakat kuitengin
räntä pääivänä wisu waari niistä neuwoista joita te ennen ylon-
katsonehet oletta. Jesuksen Niimen tähden! Kawahkakat seitän-
ne synnin kadottavaista wallasta: kajokat sitä kirottua lais-
kuutta, ja harjoiteltat itsiänne ostaroitintaan sitä kuin hyvä
ja hyödyllinen olis: Oleskelkat hyväin tapaisten ihmisten pa-
riisa: wältkät synnin seuroja ja kirokat joka aikseen jonga

te astutte juomareitten, kerttipököön ja pilkaitten seurasa. Psalm. 1: 1. Mutta jos te jo jollan tawalla oletta poikken- nehet siiveden polulta, nijinkutu moni teistä, Jumala parat- kon! on tehnyt; nijn awatkät silmänne ja katsokat milkingå pe- rikatohon syndi teitå wetå. Hillitkät itsetne tånapäivänä pa- holla retkildå, tunnustatkat wådhydene sille kaikkisletåvälle Jumalalle, katukat pahuuttanne ja ruvetkat kaikesta sydämmestä palwelemaan sitä Pyhä Jumalata ja noudattamadan hänén käs- kijänsä, sillä minutoin ette suingaan siunausta saa. Ja jos et tåmå hirviä weren vuodatus, jos ei yhden räkkaudesta pala- wan opettajatt varoitus woi tånapäivänä herättä sinua sinä turmeldu nuorukainen suruttomudes unesta ja waikutta sinusa wilpitöindå katumusta; nijn sinä olet, Jumala armahtakoon nijn totta! sinä olet hukasa.

S. 16. Mutta tåså on myös epäilettävä monda ihäuseri- pä saatavilla, jotka laisluudes, juopumuxesa warkaudessa ja murhan hankkeissa ovat noudattaneet näitä murhamiehiä aske- leesta askelehen, ja minä tunnen usiambia jotka ei yhdesä mut- ta satgeen monessa pahanteossa ovat ollehet yhdesä neuwoosa hei- dän kansansa. Speilatkat nytt itsäimme näiden julmiaan seura- tumpantune weterä ja kauhistukat heidän hirviäta loppuansa. Tåna pääivänä ovat he palkansa saanehet, kuka tiefi ennen pit- kää taita teidän wuoronne olla. Wijmenen askel teitå puut- tu, ja kuinka pian te sen astutta, jotka ihmoinne kimmassa kijruhdatte onnettomutehen? jos Hjelti ja Lindström olis- waatinut teitå seurahansa rahanottohon nijinkuin Frodig, nijn moni teistä olis menyt, ja jos hri olis murhannut, nijn tus- kin joku teistä olis sitä ilmoittanut.

Mitäs taidaisin minä tånapäivänä saho teille waroitua reit? Minä epäisen teidän parantupestatne, kostä minä näin teidän mennehellä wijkolla seisowan Kokkolan Kaupungin To- rilla ja ilman wähindäkän sydämen lisästusta kuuldeewan nä- naukuna, ja mikä wielä hirviämyt on, teidän paatiumurenne oli nijingsuuri, että te juuri samoina pääivinä mieletöinnä suo- uxisa ajelitta Kaupungin kaduilla. Sen minä wain mahdan etinen pitkää teitå kohtaa näiden murhamiesten hirviä loppu.

Mutta

Mutta minä rukoilen teitå, jos joku rukous wielä pysty tei- hin, minä rukoilen teitå Jesuksen Nimeen! Minä hundan! Jumalan tähden ja teidän oman onnenne tähden: palaitkat syn- nin retkildå.

S. 17. Wijttä murhamiestä Kokkolan Pitäjästä, jotka kaikki ovat ollehet Sotamiehet, olen minä jo Jumala armahtakoon nijn totta! seurannut Kaula-pölkylle. Ja minä pelkäään — Ach minä pelkäään — Suuri Jumala! tee kuitengin minun pelkon tyhjäri! — Tåså on minun silmäni edesä monda Sotamiestä minun sanan-kuulioistani, jotka Esiwallan kastyllä ovat johdat- tanehet näitä murhamiehiä talle hirvidelle mestaus paikalle. Kuin- ga taitasim minä nähdä teitå tåså tilasa, ilman varoitusta, ehkä se tånapäivänä enämmän waikuttais teidän tykönänne kuin en- nen. Jumala taiwaasa ja teidät omatundonne, ovat minun to- distajani, että minä usein olen sydämmellisesti rukoillut, neu- wonut ja huhdellut teitå, kostä minä olen havainnut teidän pahu- desa waeltavan; mutta mitä olen minä sillä woittanut? Kuka on minua uskonut, ja kuka minun neuvoani noudattanut? Nä- mätkö murhamiehet? Ei millään muotoa. Heidän voikki haka- tut kätensä, heidän päättömät ruumihinsa ei silloin olis tåså reidän silmäimme edesä, ja steilein palhosus ei tekis tåtä paikka- ja kauhittavari matkamiehille nijinkuin se nytt on. Eli teekö, kostä heidät kumpatiinsa oletta ollehet? wähän kylä. Ei olis minua silloin pidetty Sotamiesten wihollisina, eikä nijn monasti wäytyy sekä minun että minun Kansa-weljini hengiä, nijinkuin näätä murhajat sangiudesta puhuit, ehkä minä Jumalan ja kirkkeln ihmisten edesä taidän todistaa että me ole nimä räk- tanehet teitå rehellisemmästi kuin ne jotka pienien etuin tähden ovat yllyttanehet teitå pahuteen. Tämän havaitsit murhajat nytt aiwan hyvin: sillä hädästä ystääwä tutaan, ehkä he sitä edeltä kättä woineet usko. O! että te sisä tånapäivänä heidän esimerkistä taipuisitte parempahan mielehen meitä kohtaan! Et- täkö te ole kuusleet ja näheet millä lemmellä ja rakkaudella me ole nimä kohdaneet näitä pahanteekiditä sangiudesta kostä he jo olit hyhätty ja duomitut pois muiden ihmisten seurasta? Kuinka palhoa iloisemmassa sydämmellä olisimma me vastaan- ottanehet heitä ennen sitä, jos he olisit halainehet meildä neu- woa ja ylösrajkennusta? Miri te sijis wihaatte meitä? Senkö- täh.

tähden että me laikamme teidän pahoja töitäme? Eikö teidän omatundonne todista, että synnit syöstäävät teitä onnettomutehen: Mitkä vihamiehet me silloin olemma, koska me pyydämme estä teitä kadoturesta? Pitäiskö lapsen vihamaan vanhintaan kostaa hän estä hänen heikolda jaältä joja hän muutoin olis hukkunut? Siis Herran Nimehen! uskokat tänäpäivänä kuinga vilypöön meidän rakkaudemma on teitä kohtaan, nijn minä olen wakuitettu että meidän neuwomme wielä joitaan hyvä vaikuttais, jotta muutoin tuleen menewät.

J. 18. Sinä suuri Herran Seurakunta, joka tässä saapulla olet! Tukki tätä hirviästä weren vuodatusta ja kuinga jumala synsi on ja sen surkiata loppua. Jumala on nytt sitä warten ilmoittanut hänen vanhurstedubensa kiwaukeeen, että hänen pelkonsa olis teidän edesanne, ja ettet te pahaa tekis, 2 Mos. Kirj. 20: 20. Mieltykä tästä päävästä kaiken hyväan ja pieni rikos Jumalan käskyjä vastan muistuttakohon teille tämän päävän kauhistuksen ja herättäkön hirmun teisä, kaikkia jumalattomuutta vastaan: Puhukat tästä hirviästä ta pauresta kotona oleville: Kertolaat siellä sitä usiasti teidän lapsillette ja lastenne lapsille, että hekin ymmärräisit mitä onnettomuus noudatta kaikkia laiskoja, tottelemattomia ja pahanilisia, ja tehtäät heille niistä hartahita varoitukia kostaa he rikkoivat. Kawahatakat itse teidänne kaikista synnistä ja pahudesta, ja Jumalan armon kautta alkeroitkat Christillisestä elämäkerrasta ja nuhdettomasta omasta tunnosta Jumalan ja ihmisten edesä. Wältäkäättä niitä pieniä rikorioja joista suuremmat tulevat niihin kuin itte helvettiä, ja ne vähemmätkin synnit olkohon ainaa niin kauhittavat teidän tuntoisianne kuin pöwelis kirves!

Ach surutoin, kostas synnistä lakkaa,
Kuings lauvan synnis murhetoinna mahaat?

Ah herää herää aika on jo tull,
Wiel tahto Jumal laupias olla sull.

Ah! kuinga hartast herättele Herrä,
Ja pyytä sinua oikiall' tielle kerran:
Waike olet lauvan kyllä viipyhyt,
Te kierust katumus, ja joudu nytt.